

RAHVUSVAHELISTE LEPINGUTEGA LOODUD ORGANITE VASTU VÕETUD AKTID

Rahvusvahelise avaliku õiguse alusel on õiguslik toime ainult ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni originaaltekstidel. Käesoleva eeskirja staatust ja jõustumiskuupäeva tuleb kontrollida ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni staatust käsitleva dokumendi TRANS/WP.29/343 uusimast versioonist, mis on kättesaadav veebisaidil

<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocstts.html>.

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) eeskiri nr 60 – Ühtsed sätted, milles käsitletakse kahe rattaliste mootorrataste ja mopeedide tüübikinnitust seoses juhi käitatavate juhtseadistega, kaasa arvatud juhtseadiste, märgulampide ja indikaatorite tähistus

Sisaldab kogu kehtivat teksti kuni:

00-seeria muudatuste 4. täiendus — jõustumise kuupäev: 3. november 2013

SISUKORD

EESKIRI

1. Reguleerimisala
2. Mõisted
3. Tüübikinnituse taotlemine
4. Tüübikinnituse andmine
5. Nõuded
6. Sõidukitüübi muutmine
7. Toodangu nõuetele vastavus
8. Karistused toodangu nõuetele mittevastavuse korral
9. Tootmise lõpetamine
10. Tüübikinnituskatsete eest vastutavate tehniliste teenistuste ja tüübikinnitusasutuste nimed ja aadressid

LISAD

1. Teatis
2. Tüübikinnitusmärgi kujundus

1. REGULEERIMISALA

Käesolev eeskiri kehtib L₁- ja L₃ (¹)-kategooria sõidukite suhtes seoses juhi käitatavate juhtseadistega.

Käesolevas eeskirjas sätestatakse mopeedide ja mootorrataste juhtseadiste, märgulampide ja indikaatorite asukohta, tähistust, valgustust ja kasutamist käsitlevad nõuded.

2. MÕISTED

Käesolevas eeskirjas kasutatakse järgmisi mõisteid.

- 2.1. „Sõiduki tüübikinnitus” – sõiduki tüübikinnitus seoses juhi käitatavate juhtseadistega, kui kõnealused juhtseadised on paigaldatud, ning nende tähistusega.

(¹) Nagu on sätestatud sõidukite ehitust käsitlevas konsolideeritud resolutsioonis (R.E.3) (ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2, punkt 2 — www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.2. „Sõiduki tüüp” – selliste mootorsõidukite kategooria, mis ei erine kujunduse poolest, mis võiks mõjutada juhi käitavate juhtseadiste funktsiooni või asukohta.
- 2.3. „Sõiduk” – kahe rattaline mootorratas või mopeed vastavalt sõidukite ehitust käsitleva konsolideeritud resolutsiooni (R.E.3) (1) punktile 2.1.1 või 2.1.3.
- 2.4. „Juhtseadis” – sõiduki või seadme mis tahes osa, mis on juhi poolt otseselt käitav ning mis muudab sõiduki või selle osa olekut või töötamist.
- 2.5. „Seade” – osa või osade kombinatsioon, mida kasutatakse ühe või mitme funktsiooni täitmiseks.
- 2.6. „Juhtraud” – toru või torude osa, mis on ühendatud roolikannuga, mille abil juhatakse sõidukit.
- 2.7. „Juhtraua parem kül” – juhtraua mis tahes osa, mis edasiliikumise suunas vaadates paikneb sõiduki keskpikitasandist paremal.
- 2.8. „Juhtraua vasak kül” – juhtraua mis tahes osa, mis edasiliikumise suunas vaadates paikneb sõiduki keskpikitasandist vasakul.
- 2.9. „Juhtraua esiosa” – juhtraua mis tahes osa, mis paikneb juhikohal istuvast juhist kõige kaugemal.
- 2.10. „Käepide” – juhtraua osa, mis asub keskpunktist kõige kaugemal ja millest sõiduki juht juhtrauda kinni hoiab.
- 2.11. „Pöördkäepide” – käepide, mis täidab mõnd sõiduki talitlusfunktsiooni ning pöörduvabalt ümber juhtraua, kui sõiduki juht seda keerab.
- 2.12. „Raam” – sõiduki raami, veermiku või alusvankri osa, mille külge kinnitub mootor ja/või ülekandesüsteem, ja/või mootor ja ülekandesüsteem ise.
- 2.13. „Raami vasak kül” – raami mis tahes osa, mis edasiliikumise suunas vaadates paikneb sõiduki keskpikitasandist vasakul.
- 2.14. „Raami parem kül” – raami mis tahes osa, mis edasiliikumise suunas vaadates paikneb sõiduki keskpikitasandist paremal.
- 2.15. „Hoob” – mis tahes seade, mis koosneb tugipunkti küljes pöörduvast varrest, mis täidab mõnd sõiduki talitlusfunktsiooni.
- 2.16. „Käsihoob” – hoob, mida juht kasutab käega.
- Märkus:* Juhul kui ei ole sätestatud teisiti, töötab käsihoob kokkusurumise põhimõttel (st hoova ots liigub tugistruktuuri suunas), näiteks pidurimehhanismi aktiveerimiseks või siduri lahutamiseks.
- 2.17. „Jalghoob” – hoob, mida käitatakse juhi jala kokkupuute abil hoova varrest eenduva pinnaga.
- 2.18. „Pedaal” – hoob, mida käitatakse juhi jala kokkupuute abil hoova toetuspinna, mis on paigutatud nii, et võimaldada surve avaldamist hoova varrele.
- Märkus:* Juhul kui ei ole sätestatud teisiti, töötab pedaal allavajutamise põhimõttel, näiteks pidurimehhanismi aktiveerimiseks.
- 2.19. „Sõidupedaalid” – seadmed, mis on ühendatud teatava ülekandesüsteemiga ja mida võib kasutada mopeedi liikumapanemiseks.

(1) Nagu on sätestatud sõidukite ehitust käsitlevas konsolideeritud resolutsioonis (R.E.3) (ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2, punkt 2 — www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.20. „Nookur” – hoob, mis pöörduv keskmest või selle lähedalt ning mille kummaski otsas on toetuspind või eend, mida käitatakse kokkupuutes juhi jalaga.
- 2.21. „Päripäeva” – pöörlemissuund asjaomase osa telje ümber kellaosuti liikumise suunas, kui vaadata kõnealust osa ülalt või väljastpoolt.
- 2.22. „Vastupäeva” – vastandsõna terminile „päripäeva”.
- 2.23. „Kombineeritud pidur” – talitlussüsteem, mis toimib hüdraulika, mehaanilise ühenduse või mõlema abil, ning kus sõiduki esi- ja tagapidurit käitatakse vähemalt osaliselt üheainsa juhtseadise abil.
- 2.24. „Indikaator” – seade, mis annab teavet süsteemi või selle osa toimimise või seisundi, näiteks vedelikutaseme kohta.
- 2.25. „Märgulamp” – optiline signaal, mis viitab seadme rakendamisele, õigele või puudulikule toimimisele või seisundile või talitlushäirele.
- 2.26. „Tähis” – märk, mis võimaldab kindlaks määrata juhtseadist, märgulampi või indikaatorit.
- 2.27. „Optiline hoiatusseadis” – esilatern, mille valgusvihku saab vilgutada, et anda märku vastutulevatele või eesolevatele liiklejatele, näiteks kui sõiduk kavatseb sooritada möödasõidu aeglasemast eessõitvast sõidukist.
- 2.28. „Külgnev” – seoses juhtseadist, märgulampi või indikaatorit kindlaks määrava tähisega tähendab see, et tähis asub juhtseadise, märgulambi või indikaatori vahetus läheduses ning et tähise ja selle poolt tähistatava juhtseadise, märgulambi või indikaatori vahel ei ole ühtki muud juhtseadist, märgulampi, indikaatorit, tähist ega valgusallikat.
- 2.29. „Ühisala” – ala, millel võib olla kuvatud enam kui üks märgulamp, indikaator, tunnusmärk või mõni muu sõnum, aga mitte samaaegselt.
3. TÜÜBIKINNITUSE TAOTLEMINE
- 3.1. Sõiduki tüüvikinnituse taotluse seoses juhi käitatavate juhtseadistega peab esitama sõiduki tootja või tema nõuetekohaselt volitatud esindaja.
- 3.2. Sellele lisatakse järgmised dokumendid kolmes eksemplaris ning järgmised andmed:
- 3.2.1. sobivas mõõtkavas ja piisavalt üksikasjalikud joonised sõiduki osadest, mida käesoleva eeskirja nõuded käsitlevad, ning vajaduse korral ka sõidukist endast.
- 3.3. Käesoleva eeskirja punktis 5 osutatud kontrollide tegemiseks esitatakse tüüvikinnituskatseid tegevale tehnilisele teenistusele sõiduk, mis esindab tüüvikinnituse saamiseks esitatud sõidukitüüpi.
4. TÜÜBIKINNITUSE ANDMINE
- 4.1. Kui käesoleva eeskirja kohaselt kinnituse saamiseks esitatud sõidukitüüp vastab punktide 5 ja 6 nõuetele, antakse sellele sõidukitüübile kinnitus.
- 4.2. Igale kinnitatud tüübile antakse tüüvikinnitusnumber. Selle esimesed kaks numbrit (praegu 00, mis tähistavad eeskirja algversiooni) näitavad tüüvikinnituse andmise ajaks käesolevasse eeskirja viimati tehtud olulisemate tehniliste muudatuste seeriat. Üks ja seesama kokkuleppeosaline ei tohi anda sama numbrit teisele sõidukitüübile.
- 4.3. Teatis sõidukitüübile käesoleva eeskirja kohaselt tüüvikinnituse andmise või andmata jätmise kohta edastatakse käesolevat eeskirja kohaldavatele kokkuleppeosalistele käesoleva eeskirja 1. lisas esitatud näidisele vastaval vormil ja tüüvikinnituse taotleja esitatud joonistel ja skeemidel, mille formaat ei ületa A4 mõõtmeid (210 × 297 mm) või mis on kokku voldituna selles formaadis ja vastavas mõõtkavas.

- 4.4. Igale sõidukile, mis vastab käesoleva eeskirja kohaselt tüübikinnituse saanud sõidukitüübile, kinnitatakse hästi nähtavasse ja kergesti juurdepääsetavasse kohta rahvusvaheline tüübikinnitusmärk, mis koosneb järgmistest elementidest:
- 4.4.1. ringjoonega ümbritsetud E-tähest, millele järgneb tüübikinnituse andnud riigi tunnusnumber ⁽¹⁾;
- 4.4.2. punktis 4.4.1 ettenähtud ringist paremal käesoleva eeskirja number, millele järgneb R-täht, kriips ja tüübikinnitusnumber.
- 4.5. Kui sõiduk vastab ühe või mitme muu kokkuleppele lisatud eeskirja kohaselt tüübikinnituse saanud sõiduki tüübile, ei pea selle eeskirja kohaselt kinnituse andnud riik punktis 4.4.1 nimetatud tähist kordama; sellisel juhul paigutatakse kõigi teiste eeskirjade numbrid ja nende alusel selles riigis, mis tüübikinnituse käesoleva eeskirja alusel annab, varem antud tüübikinnituste numbrid punktis 4.4.1 ettenähtud tähisest paremale üksteise alla tulpa.
- 4.6. Tüübikinnitusmärk peab olema selgesti loetav ja kustutamatu.
- 4.7. Tüübikinnitusmärk peab olema kergesti juurdepääsetav.
- 4.8. Tüübikinnitusmärkide kujunduse näited on esitatud käesoleva eeskirja 2. lisas.
5. NÕUDED
- 5.1. Üldnõuded
- Tabelis 1 osutatud juhtseadise, märgulambi või indikaatoriga varustatud sõiduk peab vastama käesoleva eeskirja nõuetele, mis käsitlevad asjaomase juhtseadise, märgulambi või indikaatori asukohta, tähistust, talitlust, valgustust ja värvust.
- Talitluste jaoks, millele vastav tähis tabelis 1 puudub, võib tootja kasutada asjakohastele normidele vastavaid tähiseid. Kui sellist tähist ei leidu, võib tootja kasutada enda loodud tähist. Selline tähis ei tohi põhjustada segimineku ühegi tabelis 1 esitatud tähisega.
- 5.2. Asukoht
- 5.2.1. Tabelis 1 loetletud juhtseadised peavad paiknema nii, et juht saab neid juhiistmel istudes käsitseda. Käsitsi reguleeritava õhuklapi ja kütusepaagi manuaalse sulgeklapi juhtseadised peavad paiknema nii, et juht saab neid juhiistmel istudes käsitseda.
- 5.2.2. Tabelis 1 loetletud märgulambid ja indikaatorid ning nende tähised peavad paiknema nii, et need on juhiistmel istuvale juhile nähtavad nii päeval kui ka pimedal ajal. Märgulambid ja indikaatorid ning nende tähised ei pea olema nähtavad, kui need ei ole aktiveeritud.
- 5.2.3. Juhtseadiste, märgulampide ja indikaatorite tähised peavad paiknema vastavate juhtseadiste, märgulampide või indikaatorite peal või nendega külgnevalt, välja arvatud punktis 5.2.5 nimetatud juhul.
- 5.2.4. Ohutulede, eesmistega kaug- ja lähitulede, suunatulede, täiendava mootori seiskamise, helisignaalseadme, pidurite ja siduri juhtseadised peavad olema juhile alati kättesaadavad vastava juhtseadise primaarse funktsioonina, ilma et juht peaks käsi vastavalt käepidemelt eemaldama.
- 5.2.5. Punkt 5.2.3 ei kehti mitmeotstarbeliste juhtseadiste puhul, kui juhtseadis on ühendatud mitmeotstarbelise ekraaniga, mis:
- 5.2.5.1. on juhile nähtav ja

⁽¹⁾ 1958. aasta kokkuleppe osalisriikide tunnusnumbrid on esitatud sõidukite ehitust käsitleva konsolideeritud resolutsiooni (R.E.3) 3. lisas (dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2/Amend.3).

- 5.2.5.2. võimaldab kindlaks määrata ekraaniga ühendatud juhtseadist ning
- 5.2.5.3. võimaldab kindlaks määrata kõiki sõiduki süsteeme, mis on juhitavad mitmeotstarbelise juhtseadise abil. Nime-
tatud süsteemide alamfunktsioonid ei pea olema kuvatud mitmeotstarbelise ekraani põhikuvast ning
- 5.2.5.4. ei kuva tabelis 1 loetletud märgulampe.
- 5.3. Identifitseerimistunnused
- 5.3.1. Iga tabelis 1 loetletud juhtseadis, märgulamp ja indikaator peab olema kindlaks määratud vastava tähisega.
- 5.3.2. Tootja võib soovi korral kasutada täiendavaid tähiseid, sõnu või lühendeid koos tabelis 1 esitatud mis tahes
tähise, sõna või lühendiga.
- 5.3.3. Ükski tootja kasutatav täiendav tähis, sõna või lühend ei tohi olla segiaetav ühegi käesolevas eeskirjas sätestatud
tähisega.
- 5.3.4. Kui sama funktsiooniga juhtseadis, märgulamp või indikaator on kombineeritud, võib kombinatsiooni tähistada
üheainsa tähisega.
- 5.3.5. Kõik juhtraual või näidikuplokis paiknevate märgulampide, indikaatorite ja juhtseadiste tähised peavad asetsema
nii, et juht näeks neid enda ees vertikaalsetena, välja arvatud helisignaalseadme juhtseadis. Kui pöördjuhtseadisel
on asend „väljas”, kehtib see nõue nimetatud asendis juhtseadise kohta.
- 5.3.6. Iga paigaldatud juhtseadise puhul, mis reguleerib teatavat süsteemi talitlust pidevas vahemikus, peavad olema
tähistatud reguleerimispiirkonna piirid.
- 5.4. Valgustus
- 5.4.1. Vastavalt tootja valikule võivad iga juhtseadis, indikaator ja nende vastavad tähised olla valgustatavad.
- 5.4.2. Märgulamp kiirgab valgust, kui ilmneb tõrge või sõiduki seisund, millest märku andmiseks lamp on ette
nähtud. Märgulamp ei kiirga valgust ühelgi muul ajal, välja arvatud lambi kontrollimise ajal.
- 5.5. Värvus
- 5.5.1. Iga märgulambi valgus peab olema tabelis 1 osutatud värvi.
- 5.5.2. Tabelis 1 loetlemata märgulambid võivad olla tootja valitud värvi punkti 5.5.3 kohaselt. Valitud värvus ei tohi
segada ega varjata ühegi tabelis 1 loetletud märgulambi, juhtseadise ega indikaatori tähistust.
- 5.5.3. Värvus valitakse järgmise värvusekoodi kohaselt:
- 5.5.3.1. punane: kehavigastuste või seadmete tõsise kahjustamise oht on otsene või ilmne;
- 5.5.3.2. merevaigukollane: hoiatus, kõrvalekalle normaalse talitluse vahemikust, sõiduki süsteemi tõrge, sõiduki tõenäo-
line kahjustus või muu tingimus, mis võib pikemas perspektiivis põhjustada ohu;
- 5.5.3.3. roheline: turvaline, harilikud töötingimused (välja arvatud juhul, kui tabelis 1 on nõutud sinist või merevaigu-
kollast märgulampi).

- 5.5.4. Iga tähis, mida kasutatakse märgulambi, juhtseadise või indikaatori tähistamiseks, peab värvuse poolest taustast selgesti eristuma.
- 5.5.5. Tähise täidetud osa võib asendada piirjoonega ja iga tähise piirjooned võib täita.
- 5.6. Mitme teabeühiku esitamise ühisala
- Mis tahes allikast pärinevat teavet võib näidata ühisalal järgmistel tingimustel.
- 5.6.1. Ühisalal asuvad märgulambid ja indikaatorid peavad vastama punktide 5.3, 5.4 ja 5.5 nõuetele ning süttima nende talitlust tingiva olukorra tekkimisel.
- 5.6.2. Märgulambid ja indikaatorid, mida ei ole loetletud tabelis 1 ning mida kuvatakse ühisalas, peavad süttima nende talitlust tingiva olukorra tekkimisel.
- 5.6.3. Välja arvatud punktides 5.6.4, 5.6.5 ja 5.6.6 nimetatud juhtudel, tuleb kahe või enama märgulambi sisselülitumise tingimuse olemasolu korral ilmuv teave esitada
- a) automaatselt vaheldumisi korduvana või
- b) nähtavate vahendite abil, mida sõidukijuht saab juhikohal istudes vaatamiseks valida.
- 5.6.4. Pidurisüsteemi tõrke, esilaterna kaugtule ja suunatule märgulambid ei tohi paikneda samal ühisalal.
- 5.6.5. Kui pidurisüsteemi tõrke, esilaterna kaugtule ja suunatule (ühisalas paikneva) märgulambi sisselülitumise tingimus on täidetud, on vastav märgulamp prioriteetne muu ühisalas esitatava teabe suhtes.
- 5.6.6. Ühisalas esitatavat teavet saab automaatselt või juhi käe läbi välja lülitada, välja arvatud pidurisüsteemi tõrke, esilaterna kaugtule ja suunatule märgulambid ja need märgulambid, mille punaselt süttimist ei tohi olla võimalik tabeli 1 kohaselt välja lülitada, kui tingimus nende sisselülitumiseks on täidetud.
6. SÕIDUKITÜÜBI MUUTMINE
- 6.1. Igast sõidukitüübi juures tehtavast muudatusest tuleb teavitada sõidukitüübile tüübikinnituse andnud tüübikinnitusasutust. Sellisel juhul võib tüübikinnitusasutus:
- 6.1.1. võtta seisukoha, et tõenäoliselt ei avalda tehtud muudatused märgatavat ebasoovitavat mõju ning et sõiduk vastab igal juhul endiselt nõuetele, või
- 6.1.2. nõuda katsete tegemise eest vastutavalt tehniliselt teenistuselt uut katsearuannet.
- 6.2. Muudatuste loetelu sisaldav kinnitus tüübikinnituse andmise või andmata jätmise kohta edastatakse käesolevat eeskirja kohaldavatele kokkuleppeosalistele punktis 4.3 sätestatud korras.
7. TOODANGU NÕUETELE VASTAVUS
- 7.1. Iga sõiduk, mis kannab käesoleva eeskirja kohaselt ette nähtud tüübikinnitusmärki, peab vastama tüübikinnituse saanud sõidukitüübile, eelkõige seoses juhi käitatavate juhtseadistega.
- 7.2. Selleks et kontrollida punkti 7.1 kohast vastavust, tehakse seeriatoodangu sõidukitele, mis kannavad käesoleva eeskirjaga ette nähtud tüübikinnitusmärki, piisaval arvil pistelisi kontrollid.

8. KARISTUSED TOODANGU NÕUETELE MITTEVASTAVUSE KORRAL

8.1. Sõidukitüübile käesoleva eeskirja kohaselt antud tüübikinnituse võib tühistada, kui punktis 7.1 sätestatud nõuded ei ole täidetud või kui valitud sõiduk või sõidukid ei läbi punktis 7.2 ettenähtud katseid.

8.2. Kui käesolevat eeskirja kohaldav kokkuleppeosaline tühistab tüübikinnituse, mille ta on eelnevalt andnud, teavitab ta sellest kohe teisi käesolevat eeskirja kohaldavaid kokkuleppeosalisi, kasutades selleks tüübikinnituse vormi, mille lõppu on suurte tähtedega kirjutatud märged „TÜÜBIKINNITUS TÜHISTATUD” koos kuupäeva ja allkirjaga.

9. TOOTMISE LÕPETAMINE

Kui tüübikinnituse omanik lõpetab käesoleva eeskirja kohaselt tüübikinnituse saanud sõiduki tootmise, teatab ta sellest tüübikinnituse andnud asutusele. Pärast asjaomase teatise saamist teavitab asutus sellest teisi käesolevat eeskirja kohaldavaid kokkuleppeosalisi, kasutades selleks tüübikinnituse vormi, mille lõppu on lisatud suurte tähtedega kirjutatud märged „TOOTMINE LÕPETATUD” koos kuupäeva ja allkirjaga.

10. TÜÜBIKINNITUSKATSETE EEST VASTUTAVATE TEHNILISTE TEENISTUSTE JA TÜÜBIKINNITUSASUTUSTE NIMED JA AADRESSID

Käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised edastavad ÜRO sekretariaadile tüübikinnituskatsete tegemise eest vastutavate tehniliste teenistuste nimed ja aadressid ning nende tüübikinnitusasutuste nimed ja aadressid, kes väljastavad tüübikinnitusi ja kellele tuleb saata teistes riikides välja antud tõendid tüübikinnituse andmise, andmata jätmise või tühistamise või tootmise lõpetamise kohta.

Tabel 1

Juhtseadiseid, märgulampe ja indikaatoreid tähistavad tähised

Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
1	Täiendav mootori seiskamise juhtseadis (VÄLJAS)		Juhtseadis	Paikneb juhtraua paremal küljel			Mootori seiskamise vahendina lisaks pealülitile või dekompressiooniklapile võib sõiduk olla varustatud mootori elektri-voolu katkestamise seadmega (täiendav mootori seiskamine).
2	Täiendav mootori seiskamise juhtseadis (RUN)						
3	Süütelukk		Juhtseadis			Seadis, mis võimaldab mootori käivitamist ja võimalik, et ka muude sõiduki elektrisüsteemide kasutamist.	Pööratava süüteluku korral peab liikumissuund asendist „väljas” asendisse „sees” olema päripäeva.
4.	Elektriline starter		Juhtseadis				
5	Käsitsi reguleeritav õhuklapp		Juhtseadis	Juhtseadis ei pea olema juhi asukohast nähtav.			
			Märgulamp			Merevaigu-kollane	
6	Vabakäik (käiguvalik)		Märgulamp		Roheline		Märgulamp süttib, kui käiguvalits on neutraalasendis.

Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
7	Kütusepaagi manuaalne sulgeklapp (VÄLJAS)	●	Juhtseadis	Juhtseadis ei pea olema juhi asukohast nähtav.			Juhtseadisel peavad olema eraldi asendid funktsioonidele „VÄLJAS”, „SEES” ja „RESERV” (kütusevaru olemasolul).
8	Kütusepaagi manuaalne sulgeklapp (SEES)						Juhtseadis peab olema asendis „SEES”, kui see on kütusepaagi ja mootori vahel suunaga allavoolu, asendis „VÄLJAS”, kui see on voolusuunaga risti, ning asendis „RESERV” (vastava funktsiooni olemasolul), kui see on kütuse voolusuunaga võrreldes ülesvoolu.
9	Kütusepaagi manuaalne sulgeklapp (RES)						Süsteemi puhul, kus kütusevool mootori seiskamisel katkeb, ning vastava juhtseadise olemasolul peavad tähised ja juhtseadise asendid olema samad, mis kütusepaagi manuaalse sulgeklapi puhul.
10	Spidomeeter		Indikaator				Ekraan süttib kohe, kui ääretulelatern (sõltuvalt varustusest) või esilatern sisse lülitatakse.
11	Helisignaalseade (signaalpasun)		Juhtseadis	Juhtraual: vasakul küljel sõidukite puhul, mille käiguvalits on käsisidurist sõltumatu või millel puudub käiguvalits. Alternatiivina juhtraual: paremal küljel sõidukite puhul, mille käiguvalits paikneb juhtraua vasakul küljel ning on kasutatav koos käsisiduriga.			Aktiveerimiseks vajutada.

Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
12	Kaugtuli — (Hi)		Juhtseadis	Juhtraual: vasakul küljel sõidukite puhul, mille käiguvalits on käsisisidurist sõltumatu või millel puudub käiguvalits. Alternatiivina juhtraual: paremal küljel sõidukite puhul, mille käiguvalits paikneb juhtraua vasakul küljel ning on kasutatav koos käsisisiduriga.			
			Märgulamp		Sinine		
13	Lähituli — (Lo)		Juhtseadis	Juhtraua vasakul küljel sõidukite puhul, mille käiguvalits on käsisisidurist sõltumatu või millel puudub käiguvalits. Alternatiivina juhtraual: paremal küljel sõidukite puhul, mille käiguvalits paikneb juhtraua vasakul küljel ning on kasutatav koos käsisisiduriga.			
			Märgulamp		Roheline		
14	Optiline hoiatusseadis		Juhtseadis	Külgnev kaugtule/lähitule juhtseadisega.			Võib olla kaugtule/lähitule juhtseadise lisafunktsioon. Kui juhtseadis vabastatakse, lülitub juhtseadis varasemasse olekusse.

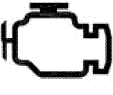
Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
15	Eesmised udutulelaternad		Juhtseadis				
			Märgulamp		Roheline		
16	Tagumised udutulelaternad		Juhtseadis				
			Märgulamp		Merevaigukollane		
17	Suunatulelaternad		Juhtseadis	Juhtseadis(ed) peab/peavad asuma juhtraual juhiistmelt selgesti nähtavas kohas ning olema selgelt tähistatud.			Juhtseadis peab olema kujundatud nii, et juhiistmelt vaadatuna lülitab juhtseadise vasakpoolse osa kasutamine või juhtseadise vasakule liigutamine sisse vasakpoolsed suunatud ning vastupidi toimimine parempoolsed suunatud.
			Märgulamp		Roheline		Nooltepaar moodustab ühe tähise. Kui vasak- ja parempöörde juhtseadised või märgulambid töötavad teineteisest sõltumatult, võib nooli käsitada eraldi tähistena ja jätta nende vahele tühimiku.
18	Ohutuli		Juhtseadis				

Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
			Märgulamp		Punane	Tähistatud (üheaegselt) vilkuva(te) suunatud märgulambi või märgulampidega või kujutatud kolmnurga tähisega.	
			Märgulamp		Roheline		
19	Ääretulelatern		Juhtseadis			Tähistatud pildil kujutatud ääretulelaternate, põhilaternat juhtseadise ja seisutulelaterna tähistega, kuid kui kõik laternad sõiduki töötamise ajal automaatselt süttivad, ei pea seisutulelaterna või põhilaternat juhtseadise tähis ilmuma.	Pöördlülitit olemasolu korral peab päripäeva liigutamine lülitama järgemööda sisse sõiduki ääretulelaternad ja põhilaternad. See ei tohi takistada lülitit täiendavate asendite kasutamist, eeldusel, et need on selgelt tähistatud.
			Märgulamp		Roheline		
20	Põhilatern		Juhtseadis		Roheline		
			Märgulamp			Märgulambi funktsiooni võib täita näidikuploki valgustus.	Tulede juhtlülitit võib soovi korral kombineerida süütelukuga.
21	Seisutulelatern		Juhtseadis				

Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
			Märgulamp		Roheline	Kui süütelülitisel on kaasatud seisutulelaterna funktsioon, siis on tähistamine vabatahtlik.	
22	Kütusetaseme indikaator		Indikaator				
			Märgulamp		Merevaigukollane		
23	Mootori jahutusvedeliku temperatuur		Indikaator				
			Märgulamp		Punane		
24	Aku laetus		Indikaator				
			Märgulamp		Punane		
25	Mootoriõli		Indikaator				
			Märgulamp		Punane		

Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
26	Mootori pöörlemis-kiiruse juhtseadis		Juhtseadis	Juhtraua paremal küljel			Käsijuhtseadis. Pöördkäepideme vastupäeva pööramine suurendab kiirust. Juhtseadis peab vabastamisel olema päripäeva isesulguv kuni tühikäiguni, välja arvatud juhul, kui sõiduki püsikiiruse juhtseadis on aktiveeritud.
27	Esirattapidur		Juhtseadis	Juhtraua paremal küljel esiosas			Käsihoob Kombineeritud pidurisüsteemi olemasolu korral võib esiratta pidur toimida koos tagaratta piduriga.
28	Tagaratta jalgpiduri juhtseadis		Juhtseadis	Raami paremal küljel			Pedaal Kombineeritud pidurisüsteemi olemasolu korral võib tagaratta pidur toimida koos esiratta piduriga.
29	Tagaratta käsipiduri juhtseadis		Juhtseadis	Juhtraua vasakul küljel esiosas			Käsihoob Ei ole lubatud käsipiduriga sõidukitel. Kombineeritud pidurisüsteemi olemasolu korral võib tagaratta pidur toimida koos esiratta piduriga.
30	Seisupidur		Juhtseadis				Käsihoob või pedaal
31	Sidur		Juhtseadis	Juhtraual vasakul küljel			Käsihoob Siduri vabastamiseks suruda kokku. See ei tohi takistada sõiduki vasakul küljel paiknevate seadiste kasutamist, kus on ühendatud siduri ja käiguvalitsa funktsioonid.

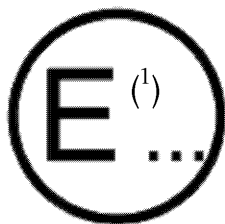
Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
32	Jalaga kasutatava käiguvalitsa juhtseadis		Juhtseadis	Raami vasakul küljel			<p>Jalghoob või nookur</p> <p>Jalghoova või nookuri esiosa liigutamine sisestab järgemööda käigud — esiosa ülespoole liigutamine vahetab käike ülespoole ja allapoole liigutamine vahetab käike allapoole. Kui on olemas eraldi konkreetne neutraalasend, peab see paiknema käikude valikus esimesel või teisel kohal (nt 1-N-2-3-4-... või N-1-2-3-4-...).</p> <p>Sõidukitele, mille mootori maht on alla 200 cm³, võib paigaldada ka järgmiste käiguvahetustsüklitega käigukasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pöördtsüklitel (nt N-1-2-3-4-5-N-1); — vastupidine tsüklitel, kus jalghoova või nookuri esiosa liigutamine võimaldab käike vahetada järgmiselt: <ul style="list-style-type: none"> — esiosa ülespoole liigutamine vahetab käike allapoole ning — allapoole liigutamine vahetab käike ülespoole.
33	Käega kasutatava käiguvalitsa juhtseadis		Juhtseadis	Juhtraual vasakul küljel			<p>Kui juhtseadise kasutamine toimub käepideme pööramise abil, peab vastupäeva pööramine võimaldama valida käike, mis suurendavad edasiliikumise kiirust, ning vastupidi toimimine peab edasiliikumise kiirust vähendama. Kui on olemas eraldi konkreetne neutraalasend, peab see paiknema käikude valikus esimesel või teisel kohal (nt N-1-2-3-4-... või 1-N-2-3-4-...).</p>

Nr	Punkt	Tähis	Funktsioon	Asukoht	Värvus	Määratlus	Tegevus
34	Pidurite blokeerumismisvastase süsteemi tõrge		Märgulamp		Merevaigukollane		
35	Tõrke indikaator		Märgulamp		Merevaigukollane	Kasutatakse teatamiseks jõuseadmega seotud tõrgetest, mis võivad mõjutada heidet.	

I. LISA

TEATIS

(Suurim formaat: A4 (210 × 297 mm))

Välja andnud: ametiasutuse nimi

.....

sõidukitüübile: ⁽²⁾ tüübikinnituse andmise
 tüübikinnituse laiendamise
 tüübikinnituse andmata jätmise
 tüübikinnituse tühistamise
 tootmise lõpetamise

kohta seoses juhi käitatavate juhtseadistega vastavalt eeskirjale nr 60.

Tüübikinnitus nr Laiendus nr

1. Sõiduki kaubanimi või kaubamärk
2. Sõidukitüüp
3. Tootja nimi ja aadress
4. Vajaduse korral tootja esindaja nimi ja aadress
5. Sõidukitüübi lühikirjeldus, mis hõlmab juhi käitatavaid juhtseadiseid
6. Sõiduk esitatud tüübikinnituse saamiseks [kuupäev]
7. Tüübikinnitusülevaatus eest vastutav tehniline teenistus
8. Teenistuse väljastatud aruande kuupäev
9. Teenistuse väljastatud aruande number
10. Tüübikinnitus antud / andmata jäetud
11. Tüübikinnitusmärgi paigutus sõidukil
12. Koht
13. Kuupäev
14. Allkiri
15. Käesolevale teatisele on lisatud järgmised eespool esitatud tüübikinnitusnumbriga dokumendid:
 ... juhi käitatavate juhtseadiste ning käesoleva eeskirja seisukohast oluliste sõidukiosade joonised, skeemid ja plaanid.

⁽¹⁾ Tüübikinnituse andnud, seda laiendanud, selle andmata jätnud või selle tühistanud riigi tunnusnumber (vt käesoleva eeskirja sätted tüübikinnituse kohta).

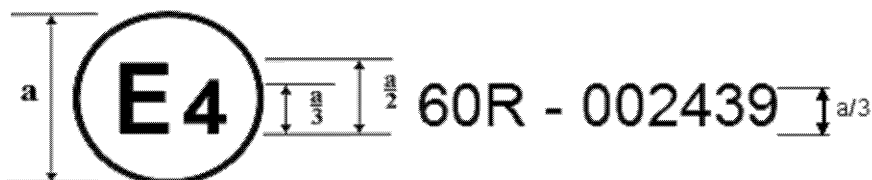
⁽²⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

2. LISA

TÜÜBIKINNITUSMÄRGI KUJUNDUS

Näidis A

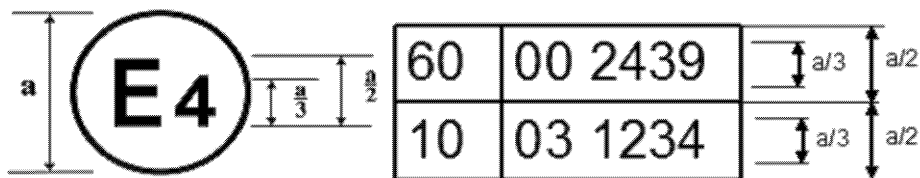
(vt käesoleva eeskirja punkt 4.4)

Sõidukile paigutatud ülaltoodud tüüfikinnitusmärk näitab, et asjaomane sõidukitüüp on kinnitatud seoses juhi käitavate juhtseadistega Madalmaades (E4) vastavalt eeskirjale nr 60 ja kannab tüüfikinnitusnumbrit 002439. Tüüfikinnitusnumber näitab, et tüüfikinnitus on antud kooskõlas eeskirja nr 60 algversiooni nõuetega.

Näidis B

(vt käesoleva eeskirja punkt 4.5)

Joonisel kujutatud tüüfikinnitusmärgilt saame sõiduki kohta teada, et asjaomasele sõidukitüübile anti Madalmaades (E4) tüüfikinnitus eeskirjade nr 60 ja 10 kohaselt ⁽¹⁾.

Tüüfikinnitusnumbrid näitavad, et neil kuupäevadel, mil tüüfikinnitused anti, ei olnud eeskirjas nr 60 muudatusi tehtud ja eeskiri nr 10 sisaldas 03-seeria muudatusi.

⁽¹⁾ Teine number on esitatud vaid näitena.